

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Kravji dolini št. 26.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O pomanjkanju duhovnov.

IV.

Tu nas prešinja misel, ki je ne moremo zamolčati, dasi tudi bo proti nji marsikdo z glavo majal. Rečemo namreč: „Želeti je, da bi dijaškim semeniščem pristopile nekako začetnice že v nekaterih razredih ljudskih šol.“

Kar namreč razun dokazanega števila duhovnov še tudi hudo krči, je silna „dragota študiranja.“

Premožnih že kaj redko kateri k bogoslovju pristopi, in poglavitni del duhovstva se izmed revnega prostega ljudstva nabira, menda ne cerkvenim, ne domovinskim koristim na kvar. Ali šola se je podražila, da že mali učenec skoraj toliko stane, kakor nekdanj dijak višjih razredov; ljudstvo pa, sosebno na deželi, pri rastočih davkih in pičlih pridelkih tako oubožava, da že stroškov za šolanje svojim otrokom tudi le do tistih let ne more več zmagovati, ko bi izvrstnejši upanje imeli, da jih semenišče v svojo oskrb sprejme. Kolika siročina ubogo ljudstvo tare, ne bo lahko verjel, kdor med njim ne živi, in kar je pisatelju zadnjih dveh člankov o tem predmetu v „Slovenec“ prijatelj iz Notranjskega sporočil, bi se dalo iz več krajev le prežalostno paralelizirati. Če tudi še ni povsod tako neznana sila, tožba o pomanjkanju denarja in slabih letih je splošna in žalibog le prepravična, da revni še tega ne more zmagati, česar je otrokom za obiskovanje bolj skromne domače šole treba.

Komur pa že doma trda gre z otroci, kako bo še le mogel ktereга v tuje kraje všolati, da naj bi tam dovršil razrede, katerih farna šola nima, in se tako morda sposobil za spre-

jem v semenišče, kamor si ga mati in oče prisrčno želita? Ako je tedaj kmetu že sicer hudo, smemo iz skušnje reči, da mu je najtežje se za pošiljanje sina v „mestne“ šole odločiti. Kaj vgodno in zaželeno bi mu toraj ravno za to odločbo prišla podpora, ako bi bila kje mogoča. Pa kdo mu jo bo naklonil? Dijaške stipendije se skoraj vse še le pri latinskih šolah začenjajo in najraje v višjih razredih delijo. Za nekatere se sicer po večjih mestih najdejo dobrotniki, da jim katerikrat na teden hrano dajo, in morda za kako potrebo (v cerkvi) še tudi stanovanje. Ali to je negotovo in le malokterega doleti, pa vrh tega je tudi tem srečnim še potreba obleke, bukev in pomočnega učitelja, da se učenje vredi in vtremeli. In mi tu mislimo sosebno na sinove revnih, kateri iz svojega še tega ne premorejo; taci pa je dan danes veliko. Bi se li tu ne dalo nič pomagati?

Zaslugepolna iz več ozirov bi bila ustanova za vrle študentke izmed prostega revnega ljudstva, morda le za dva ali tri razrede trajajoča, da bolj mnogim pride na korist. Vživalci bi naložene dolžnosti gotovo vestneje spolnovali, kakor marsikateri vseučiliški brezverec, in bi ustanovitelj iz srca vedeli najgorkejšo hvalo. Na take ustanove nam bo slednjič resno misliti, ako hočemo, da vedno rastoča siročina revnim ne zapre že prve poti do šolanja in toraj tudi do bogoslovja. Ali za ustanovo, da tudi le pičle obresti donaša, treba precejšnega kapitala, ktereга ne premore vsak, saj omh javalne kdo, ki bi ga hotli v ta namen darovati.

Začetkoma pa bi se lože dalo tako-le kaj doseči. Glej! morda te prijatelj, ki ima znesek

na razpolago in bi ga rad v blag, celó našemu podoben, namen obrnil, za svet vpraša, kaj ž njim storiti, ker mu je premalo za vstanovo. Mu-li pri taki priliki ne boš svetoval, da naj ga za vzdrževanje sirotnega učenca odloči? Ga-li ne boš opozoril, kako blago bi pomagal marljivemu ubožčku in pridnim njegovim staršem, pa obenem tudi cerkvi in domovi ni koristil, ako se nadopolni deček kdaj za nju vredno službovanje vsposobi?

Ozir tolikostranskega blagodejanja cerkvi in ubogemu ljudstvu na korist bi ne mogel brez sadu ostati in že po tej poti bi marsikaj podpore v zaznamovani namen prišlo. Se vé pa, da kdor kako stvar drugemu na srce poklada, je najprej dolžan izkazati, da je tudi njemu res pri srcu.

Ako bi se tako dobljenemu pridjalo še, kar nabiranje po sicer navadni poti nanese, bi s časom znesek bil zagotovljen, ki zadosti, več revnih študentkov na leto z vsim prosto oskrbovati. V manjših mestih, kjer gospodarji s tirjatvo za tako oskrbovanje niso prenapeti, bi se to dalo s prav skromnimi stroški doseči.

Višje nadzorstvo bi gotovo z veseljem sprejeli za Dolenjsko p. n. Novomeški prošt, za Gorenjsko in Notranjsko pa preč. dekana v Kranju in Postonji. Njim bi se zročevali nabrani zneski in oni bi izmed vrlih prosilcev za ono podporo naj vredniše izbirali in morda prevzvišenemu škofijstvu v določilno potrjenje nasvetovali.

Z ozirom na tako olajšano šolanje bi duhovni pastirji po deželi vedeli mnogo revnih dečkov, ktere za bistre glavice in vsekozi nadopolnega obnašanja spoznajo, sicer tihotni nerazvitosti oteti in jih za kdajno dosego viš-

Matura.

Te dni se godí matura, po raznih učiliščih godijo se dijaci, izprašujejo in poskušajo učenci, ali so godni, zreli, maturi, ali ne. Izraz ta se nahaja v slovanskih jezicih, in vže so hotli nekteri, da je beseda slovanska: moter, meter (betagt), češ, skušnja ta stori, da se učenec postara. Pač res! In vprav o tej skušnji se je vse leta mnogo pisarilo, hvalilo in grajalo, da človek naposled ne ve, jeli dobra ali slaba. Postarala navadno je res učence, da so le redki prav mladi in krepki po njej prihajali na vša učilišča. V poslednji dobi so se tožbe o njej tako nabrale, da je visoko ministerstvo letos že maturo nekoliko olajšalo. Toda koliko in kako?

Brati je razglas o maturi po časnikih, in brati so mnenja o tej najnovejši premembi. Kar je „Vaterland“, sicer jako pošten, o tej določbi pisal, tega ne razumem. Tudi mi ne gre še v glavo, kar je v Novicah dopisnik iz Gorice hvalnega omenil v istej stvari. Edino resnična pa se mi dozdeva sodba, ki jo je priobčil vrli „Grazer Volksblatt“ (XI, 142).

„Kdor na tanko premisli omenjeni razglas, prepriča se lahko, da razun ene točke skoro vse ostane pri starem.“

Kdor je sam delal maturo, posmejal se bo nehote bravši, da „posebnega pripravljanja“ za-njo ni treba, da ga celo ni želeti. Mi dvomimo, da bi učenec brez posebnega pripravljanja pri njej mogel obstati. Znamenita vsakako je opomba, da propada oteti ne more celo nadrobno (minutiös) znanje, ako se pogreša dokaz vesoljne zrelosti. Ali ni pač težko razumljiv vsakdanji izrek, da celo pri najnadrobnejšem znanji dijak nezrel za vseučilišče biti more? (!) Določbe o snovi, ktera se ima izpraševati, so dalje tako brez konca in kraja negotove, da se ni učitelji ni učenci ne bodo mogli izvedovati. Dejanska pridobitev učencem je edino le to, da izpade preskušnja iz veroznanstva. Gospod pl. Stremayr je ta nauk vrgel v šumeč pritok in tako pokrotil vihor, ktera se je vzdigovala zadnje mesece. S smešnimi prikloni pozdravljajo zdaj tisti ljudje, ki so pred nekimi tedni le vso gimnazijsko osnovo hoteli razdreti, naučno ministerstvo radi njegovega „krasnega čina“. Zdaj se kaže

da so za nekaj tednov spet potolaženi in prepričani o tem in unem bode gotovo potihnil nekoliko dni; vsaj smo spet v veronaučnih rečeh bili malo radodarni ali liberalni. To na vse strani zadostuje. Koliko ima ta izključba v sebi, o tem danes nočemo govoriti; da — eno oko bi celó radi zatisnili, ko bi ta „čin“ bil predteča popolne odpravitve zrelosti preskušnje. Dijak si pač ne pomaga tako meni nič tebi nič navkviško do osmega razreda. Djanstveno poročilo o tem, koliko odstotkov se pririne iz prvega razreda do osmega, bi brž ko ne prav očitno dokazovalo, kako nepotrebna je taka zrelostna preskušnja. Primeroma je prav majheno krdelo, ktero se tako prebije. Zakaj se to preseja še enkrat skozi sito, dokler se je že preresetevalo v šestnajstih polletjih ali semestrih?

Tako je brati v „Gr. Vksbl.“ 23 jun. 1878. V pojasnovanje opomnimo le, da je na gimnaziji v Ljubljani l. 1870/1 v začetku v I. razred vstopilo bilo učencev vseh skupaj 91, in da izmed teh letos izstopiti ima iz osme šole

22. Videant consules!

jega poklica napotiti. Pri tem spoznaju bi jim tudi še mnogovrstno drugač šli na roke, bi jih v posebnih urah natančneje doma podučevali, kar je dandanes marsikje toliko potrebniše, kolikor silneje se abotna prevzetnost repenči, češ, da bo (posvetnemu) učitelju že samo za „postopanje z duhovniki vrat zavila“!

Tega truda gotovo ne bo opustil, kdor pomisli, na koliko strani lahko z njim koristi, in še posebno takrat ne, ako se spomni, da je nekdanj morda tudi njemu mila skrb duhovnov tako blagodejno bila pomagala, česar pač ne more boljše vrniti, kakor da drugemu stori dobroto, ki je njega osrečila.

Koliko vrlih mož, koliko naj višjih cerkvenikov je le na tako osebno prizadevanje duhovnov v njih mladosti dospelo pozneje do svojega, za cerkev in državo vplivopolnega službovanja! Ako bi trebalo zato sijajnih zgledov iz našega časa, bo dosti, da imenujemo le dva, prerano umrla učenjaka svetovne slave, Bavarcem nepozabljivega škofa Haneberg-a, sina revnega kmetiča, pa slovečega kardinala in nadškofa dunajskega Kučker-ja, sina kmečkega tkalca. Brez nekdanje ljubeznjive podpore in osebne prizadevanja marljivih duhovnov nja rojstnih farà bi javalne kdaj bila dospela do tako obče važnega posla, kakor jima ga je Bog na to podelil.

Tako blagodušnih prijateljev mladine tudi pri nas ne manjka; naj bi oni pa, kjer zasledijo dečke izjemno vrlega uma in obnašanja, jih — zaradi vojaške postave — že zgodaj v natančnišo podučbo in svoje posebno nadziranje vzeli, ter jih, kadar domače šole izvrstno dovršijo, za omenjeno podporo, če se kdaj oživi (v „semeniških začetnicah“), naprej všolajo, ali pa pri dobrotnikih, ki zato srce in pomoč imajo, zanje poprosijo.

Takemu prizadevanju naj bi bilo nekako zagotovilo, da pridejo dečki, ako svojemu napredovanju zvesti ostanejo, v popolno prsto oskrb v malo semenišče. Tako bi to naj izvrstniših in nadpolnih gojencev imelo na izbiranje.

Saj nam teh ne manjka, poreče kdo. Kar je nam treba, je to, da jih zamoremo dostojno preskrbovati, zlasti, če bi moglo biti, še z obleko, ali celó notranjo šolo. — Prvo zanikam,

drugemu pritrjujem, a na to drugo odgovarjam z opozorjenjem na semenišča, ki to že vse, ali pa deloma saj imajo. In poti, po katerih so pri njih ravnali, tudi drugod niso nemogoče.

Spisatelj Daničinega članka je pri eni točki povdarjal z narodnega stališča vzajemno dolžnost, na to delati, da se pomanjkanju duhovščine pride v okom. Ta vzajemnost bi se dala tudi še v drugem oziru, ki se sicer že sam po sebi umé, izrecno proglasiti, menim versko-družbinskega, kateri, kakor vidimo, tirolsko ljudstvo tako prevzéma.

Spoznávši, da, kolikor bolj se krči število oznanovavcev vere, toliko huje se nevera vsaja, se množijo hudodelstva in se spodriva časno blagostanje, prosto ljudstvo, tudi brez posebnega opominjevanja, radodarno prinaša nabirke, da se iz njih plačujejo stroški za šolanje organistov, za vzdrževanje semenišnikov in še celó za izobraževanje na vseučiliščih.

Po nekterih drugih mladenšnicah imajo premožniši okraj posebno prostore za svoje rojake, da skupno za nje plačujejo.

Tako čutje vzajemne dolžnosti treba je tudi drugod, kjer se še celo ne, ali nič več ne razodeva, saj v boljših letih izbujati. Res da se ne nahaja povsod tako veliko trdnih kakor v Tirolah in drugih premožnih kronovinah. Ali pomniti je, da tudi tam obilni darovi ne prihajajo od bogatinov; menda bi iz taci rok še pravega blagoslova ne imeli.

Po tem pa bi se morda še drugi, zdatniši vir našel za pospeševanje razkazanega namena, ki bi ubornega ljudstva nikakor ne zadeval. Na Ogerskem je neki škof s privoljenjem sv. Očeta in presvitlega cesarja to dosegel, da so dve tretjini nekega ustanovljenega kapitala odločili za dijaško semenišče, in kar je ostalo, še prav dovolj zadostuje v namen, kteremu je po besedi ustanoviteljevi prej ves znesek bil vpisan.

Kaj, ko bi se kaj tacega še tudi drugej dalo zaslediti, in po tem zgledu vravnati, kar bi toliko manj težav imelo, ako ustanoviteljeva beseda ne da dvomiti, da bi ta prememba bila v njegovem smislu in bi on sam gotovo tudi tako bil vravnal, kakor zdajne okoline svétvajo in zdajne potrebe tirjajo.

Izrazili smo svoje misli o nekterih pri-

pomočkih zoper pomanjkanje duhov nov. Sodba, je li izpeljavno in praktično, kar menimo, gré drugim, dostojnišim. Zméni bo saj mogel pripoznati, da to ni golo toževanje o nemilem stanju, ali akademično razkladanje golih vzrokov, kterim naj bi se v okom prišlo. Nikakor pa ne trdimo, da bi z nasvetovanim vse bilo doseženo; taki trud bi proti principijalni nezgodi bil preveč lahak. Popolni vspeh pride še le, kadar se zboljša oče vsega slabostanja, časov duh in čas sam.

Ali če zamudimo, kar nam je zdaj mogoče, bodo težave hujše narastle, in pomanjkanje duhovstva bo tudi nas zadelo z ono silo, kakoršna že druge tare. Tedaj pa ubogo ljudstvo in njega cerkvene in domače koristi! Bog daj, da ne bi brezverno čez liberaluštvo plakovalo: „Exterminavit eam aper de silva, et singularis ferus depastus est eam.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. julija.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Ministerstva prememba je odložena, in notranje namesto vpokojenega in z velikim križem sv. Štefanovega, reda posavljenega Lasserja vpravlja predsednik Auersperg. V kratkem se razidejo še nekteri ministri po toplicah, da bode največ jih namestoval Stremayer. — Fzm. Josip baron Filipovič, odmenjeni zapovednik vojni, ki ima 80.000 močna iti v Bosno, rodil se je l. 1818 v vojaški granici, sin krajiškega častnika, čegar rodbina izhaja pa iz Bosne, doslej deželni zapovednik v Pragi, je bil 6. t. m. pri cesarju in potem pri vojnem ministru, podal se v Prago domače stvari vredit in nato pojde na jug v Bosno. Sploh je pogumen, pozna vse ondašnje razmere, jako sposoben za to prevažno poselstvo.

Na Ogerskem se pripravljajo že za volitve v državni zbor, pri kterih bode gotovo spet veliko vriša in truša. Sklican je na 17 oktobra.

V Zagrebu ima se deželni zbor skleniti že prihodnjo soboto. Preteklo nedeljo se je tu odprl umetni vodovod vpricho najviših gozpostev in brezbrojnega ljudstva. Stane silo

Na veseli god sv. Mohora,

prvega škofa moje zlate slovenske domovine, in v spomin 25letnice sloveče družbe sv. Mohora l. 1877.

(Konec.)

In hvala Bogu! moj vrli slovenski rod tudi zvesto hrani in brani svoje izvrstne svetinje; kajti njegovi prvi apostol sv. Mohor, da si ravno je že pred 1800 l. v Gospodu zaspal, še vedno med svojim ljudstvom od roda do roda živi. Sicer zdaj sv. Mohor nima več svoje stolice v nekdanj tako slavnem Ogleju, ki že 1425 l. pod žalostno grobljo grozovite osode po svoji nekdanji slavi in sreči zdihuje, pa preselil je svojo blaženo stolico krščanske omike svojega ljubljene slovenskega naroda v Koroško glavno mesto Celovec, ki hoče novi Oglej svoji slovenski domovini biti — v sloveči, po vseh slovenskih pokrajnah in še dalej razširjeni družbi sv. Mohora, katera se v primeri ljudstva s tako mnogoštevilnimi družbeniki ponša, da enake nima zemlje krog.

Bodi mi toraj navdušeno pozdravljen novi Oglej, dragi Celovec! Kakor nekdanj iz starodavnega Ogleja zdaj tudi iz tvojega osrčja po vsi slovenski zemlji olike in poduka slavne trombe močni glas doni, tako, da že ne najdeš

ne slovenskega mesta, ne trga, ne vasi, da še količkaj izobraženega sela ne, kjer bi te slavovite družbe, na katoliški podlagi vredjenih in od katoliških pisateljev pisanih bukvic, katere že lahko na milijone šteješ, ne bilo.

Od kod pač pride tolika, čudapolna, silna moč pri malem slovenskem narodu, ki komaj pol drugi milijon duš šteje, — pri narodu, v nemške, laške, madjarske verige vkljenenem, — pri zatiranem narodu katerega materni jezik mu je bil v naj večo sramoto in kazen štet, — pri narodu, ki dozdej družega brati ni vedel, kakor mašne bukvice ali k večjemu, nedeljski Evangelj? Od kod na enkrat to čudno spreminjenje in tako goreče veselje do branja? — To od tod pride, a) ker je družba ali bratovšina posvečena sv. Mohoru, varhu in apostolu slovenskega naroda, b) ker so njene na katoliški podlagi pisane knjižice tako nizke cene, res, da si jih vsaki pastir lahko omisli, in c) ker je družba od sv. Cerkve poterjena in z dušnimi zakladi sv. odpustikov obogatena; toraj ji blagoslova božjega manjkati ne more; dočim ko družbe, le časno omiko zadevajoče, dušni blagor pa zanemarijajoče, pobožnim Slovincem ne dopadejo.

Glejte to so nove zasluge sv. Mohora, ki naš varh in pri Bogu priprošnik čuje in

gleda iz nebeških višav na našo slovensko domovino in po tej njemu posvečeni družbi izobrazuje svoj mili slovenski rod.

Sv. Mohora pa namestuje na zemlji te preslavne družbe izvrstni odbor, kateri že četrto stoletja nevtrudljivo dela za izobraževanje slovenskega naroda; nekateri udi in družbe ustanovitelji že pri sv. Mohoru v nebesih za svoje obilne, velike zasluge večno plačilo vživajo; drugi pa po izgledu sv. Mohora še v potu svojega obraza nevtrudljivo svoja težavna dela izvršujejo, ki so že toliko najlepšega sadu obrodile.

Zatoraj družbe sv. Mohora preslavni, izvrstni odbor, jasna zvezda in krasna dika slovenska! bodi Tebi danes na prvo 25 letnico naj srčnejsa hvala in zahvala za Tvoje iskreno delovanje na polju slovenske omike; naj Te kinča zahvale venec zlat, spleten z cvetic slovenskih — od roda do roda! Tvoja slavna imena se bodo na veke lesketale v bukvah življenja, pa tudi v zlati knjigi matere Slave in v srcu vsacega rodoljuba mile slovenske domovine. Naj Ti bo naših Tebi v ljubezni vdanah src iskrena zahvala v spodbudo, tolažbo in plačilo! —

Sicer je, kakor nekdanj sv. Mohora, tudi Tvoja pot z bodečim trnjem nastlana, pa Ti

veliko, vendar bode s hladno in zdravo vodo silna dobrota mestu, katero sicer naglo raste in se krasno povzdiguje.

Vnanje države.

O kongresu se napoveduje, da se sklene v soboto 13. t. m., da posebna komisija prevzame izvrševanja dosedanjih sklepov in v prihodnje potrebnih reči, in da se Bismark 13. t. m. poda v Kissingen. Vsled njegovih določil dobijo Rusi Armenijo z Batumom, Rumuni Dobručo v zamenjo za Besarabijo, Srbi, Bulgari in Črnogorci vsak svojo državo itd. — Angleži so s Turki se dogovorili, da jih hočejo braniti proti vsakim napadom v Aziji, in zato dobijo otok Ciper, ki so ga pod posebnim vpraviteljem vzeli koj v posest.

Srbska narodna skupščina zbrala se je 6. t. m. v Kragujevcu, 7. dan je knez Milan imel prestolni govor, v katerem je razložil dosedanje vojsko in nje potrebe za prihodnje, o katerih naj posvetujejo se poslanci, svést si da kongres priznal bode Srbiji neodvisnost in razširjenost. Nekteri menijo, da potem Milana razkličejo za kralja.

Rim. Prihodnji konzistorij bode menda že 15. t. m. in v njem kanonično imenovani nadškof za Monakovo, škof za Spiro, nadškof za Neapolj.

V Londonu, kjer je mnogo slabega, biva i mnogo dobrega, in kaj lepo deluje tam družba v odpravljanje pohujšanja, katero se nareja po grdih, nesramnih bukvah, podobah, slikah. V 75. seji 28. jun. t. l. se je poročalo, da so družniki odpravili že 63.487 ilustriranih knjižur in časopisov breznravnega obsežka, 375.048 grdih podobščin in fotografij, 5933 kart, tobačnic in drugih izdelkov z nesramnimi malarijami. Tacih družnikov bi sim ter tje živo potrebovali.

Marokanski sultan Sidi Mulej Hassan je nagloma umrl. Bil je roj. 1837, vladar od l. 1873, liberalen in vnet za evropsko kulturo. Ima več bratov, katerih eden utegne biti mu naslednik.

V Vašingtonu se v vojaških krogih

se ne zmeniš; kakor nekda sv. Mohora tudi Tebe ljuti nasprotnik črni in grize, pa Ti se ne zmeniš; kakor sv. Mohoru je tudi Tebi obilno britkosti in truda trpeti, pa Ti mirno in potrpežljivo delaš, kakor da bi po samih rožicah hodil in na pernici počival; pa ravno s tem si spletaš slavne zmage krasni venec, kateri Te čaka v prelepi deželi sv. Mohora. — (Glej koledar družb. sv. Moh. za l. 1878.)

Ljubi mili Slovenci in dične Slovenke! podpirajmo, slušajmo in ljubimo pa tudi mi svoje lepo cveteče družbe slavni odbor, kakor nekda sv. Fortunat in naši očetje sv. Mohora; in naš tako dolgo teptani slovenski rod ne bo več zaničevani pasterk; ampak na prestolu omike in izobraženosti bo srečno kraljeval v svoji krasni, čudopolni in oblagodarjeni slovenski domovini, in svoje zemlje gospod bo ponosno popeval:

Naj viharja moč razsaja,
Hraste cepi, skale taja,
Pahe zemlje naj zdrobi;
Vendar kakor siva skala
Sred viharjev trdno stala
Večna bo Slovencev čast.

Naj se ves svet zoper stavi,
Narodu pravice davi
In kovati ga želi;
Slave zora bo svetilal
Zob verige razdrobila, —
Večna bo Slovencev čast!

V Ločah 12/7 1877.

Jožef Virk, Ločki.

bojijo, češ, sedanji boji med Indijani se utegnejo razširiti med vse njihove rodove, in kakor v Evropi — straši tudi drugod vesoljna vojska.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 7. julija. (Le dosledno!) Naš ljubi „Tagblatt“, kedar naročnike vabi, se hvali, da je „das einzige unabhängige Blatt“ v Ljubljani. Da mora taka baharija k smehu posiliti vsacega, ki razmere pozna, pač ni treba zagotavljati. Opozorujemo bralce le na sledeče njegovo vedenje: Poprej je vedno zabavljaj na Bosno in na tej deželi niti dobre dlake ni našel. Zakaj pa zdaj piše, da je jako lepa in rodovitna dežela? Zakaj ni dosleden, zakaj ne ostane pri tem, kar je prej trdil, zakaj ne oporeka proti zasedanju Bosne in Hercegovine?! Nikdar sicer nismo dvomili, da „Tagblattova“ neodvisnost ni dosti vredna, pa ker se ta listič dostikrat predrzne, da narodno v resnici neodvisno časopisje z najgrjimi psovkami obsipa; za to ne bo odveč, ako ga enkrat za besedo primemo, in ga vprašamo, zakaj za zaradi Bosne ne ostane dosleden, zakaj se ne poteguje za to, kar je prej zagovarjal? Se ve da na Slovence zabavljati, ni nič nevarnega, ker se čuti od dosti varhov obdanega, ki ga branijo, kedar svoje pobalinske skoke dela in po naših ljudeh s kamni luča. Vistini obžalovanja vredna je stranka, ki ima tak list za svoje glasilo! In vendar ta stranka pri volitvah zmaguje, vendar ima krmilo v rokah; kako je le to mogoče? Ker so Slovenci sploh prepohlevni in dobro misleči, češ, da imajo z domoljubi opraviti, kateri le v sredstvih niso z njimi enih misli! Ozmimo se za zdaj na pr. še na zadevo o razpuščenji Kranjske gimnazije. Kdo ne bi priznaval, da je to hud udarec za mesto Kranj, za celo deželo, ker vsa gorenjska stran nobene više učilnice nima, in bo staršem mnogo stroškov prizadjanih, če bodo morali otroke v Ljubljano pošiljati? Ali je pa „Tagblatt“ le z eno besedico obžaloval razpust gimnazije Kranjske? Kaj še! Celó veseli se tega, ker zadene udarec „narodne“ Kranjčane. Pri volitvah se bodo pa njegovi nemškutarji spet ustili, da le oni ljubijo Kranjsko deželo, da so oni pravi domoljubi. In kar je najžalostnejše, našli se bodo vedno še Kranjci, ki jim bodo to verjeli, ter jim posredno ali neposredno pomagali do zmage! Bodite vendar bolj strogi in dosledni, rojaki! Preiščite in prevdarite dobro, na kateri strani se nahaja ljubezen do domovine in naroda, pa ravnajte se po tem, da se ne poreče, da niti prijatelja od sovražnika ločiti ne znate. —

Iz Soricec. Zjutraj 3. t. m. je tudi po naših hribih toča grozovito žugala. V Soriški, Zaliloški in nekaj v Novaški Davči je naredila veliko škode; dvema kmetoma je popolnoma vse pokončala.

Iz Cirknice, 8. julija. Iz raznih krajev poročajo časniki nesreče po toči in streli. Našemu okraju je do sedaj doblotljivi Bog prizanašal in nadjamo se v obče dobre letine. Poročati pa ti moram, dragi „Slovenec“, drugo nesrečo, ki je zadela danes vas „Dolenje jezero.“ Ob četrtna štiri zjutraj jel je goreti neki skedenj in v dobri uri vpepeljenih je bilo potem deset skednjev in 3 kozolci. Iz okoliščin soditi, zapalila je hudobna roka. Nesreča je toliko občutljivejša, ker je v trinajstih letih sedaj že v tretje gorelo, in eni so komaj dva do trikrat mlatili na skednjih in sedaj so jim zopet sama pogorišča. Hitri pomoči od strani Cerkničanov, ki so bili takoj pritekli z dvema brizgalnicama, gre hvala, da se ogenj ni dalje razširil in vničil cele vasi, kajti ogenj prije-

mati se je bil začel tudi poslopij. Gospodar, pri katerem je jelo goreti, mislil je ogenj ustaviti s tem, da je jel gorečo streho trgati, kar se mu ni posrečilo, temveč nakopal si je še drugo zlo, da se je zelo opekel in zna minuti neke mesece, preden bo mogel zopet delati. Ko bi bila brizgalnica precej pri rokah, morda bi bil pogorel edini skedenj, zatoraj je toplo priporočati vsakej vasi, imeti pripravljeno gasilno orodje, posebno ker vemo, da pravi prigovor: da nesreča nikoli ne praznuje, in žalostni dogodki tudi to potrjujejo. Sreča, da so bili razun prvega, pri katerem je jelo goreti, baje vsi zavarovani, eni pri graški, drugi pri „Slaviji“, in tretji pri peštanski banki. Ne bodo se kesali za tiste solde, ki so jih plačevali kot premijo! Zavarujte se proti ognju, je vendar-le pomoč, ako pride nesreča! — Vreme imamo zelo deževno, posebno se pritožujejo oni, ki so jeli kositi, sena ne morejo spraviti. Drugi se pa boje, kar je tudi verjetno, da se jezero ne bo tako hitro odteklo kot prejšnja leta, ali da celo za malo časa, da ne bo moč spraviti obilne klaje in stelje, katero dobivajo iz njega, o pravem času. Vlansko leto so sicer hvalevredno iztrebili bili ljudje nekaj votlin, ali voda jih je zopet zelo zasula z bičjem, žaganjem in drugo ropotijo. Veliko se je, in se še vgiblje, pisari in posvetuje, kako bi si jezero storili rodovitno, prva potreba bi pač bila ta, da bi storila tudi država prve korake z denarjem, da bi se naredili dobri odtoki vodi, se preiskale votline in zadržki odstranili, ki so ravno v votlinah z raznimi zasipi.

Jezero trebiti ni zmirom mogoče, so redka leta, kmet ima obilo opravila ravno takrat, da spravi seno iz njega, velikokrat še ne, drugi so zopet v nemarni, jih bi bilo treba priganjati. Z združenimi močmi dalo bi se veliko storiti. Planinci so dobili lansko leto tako pomoč; trkajte tudi Vi, katerim je izročena skrb za občni blagor, na državna vrata, morda bi se dala vendar-le odpreti!

Na Blokah 8. t. m. Strašna mesarija je bila v nedeljo 7. t. m. zvečer ob 9. uri pri fari na Blokah. Ker so bili fantje nagloma k vojaščin poklicani, šli so eni že v nedeljo, eni pa v ponedeljek. Dva sta rekla, da pojdetta še le v ponedeljek, žandarji pa so hotli v nedeljo, in ker nista vbogala, hotli so ji s silo odpeljati. Oče enega in brat družega fanta, saj se ve, vsi vinjeni, kakor se pri takih priložnostih skoraj vselej godi, pogovarjata žandarje, vname se prepir, zabavljanje, tepež in v petih minutah je bil en fant preboden, da je čez čeno uro umrl; njegov brat, oženjen posestnik, s sabljo na glavi smrtno ranjen, da bo težko ostal. Drugi fant je tudi zadet, njegov oče pa po vsem životu oboden, vendar menda ni nobena rana smrtna.

Nespamet je bila od fantov, da niso prec vbogali; prevelika službena naglost je bila pa tudi od druge strani, ker bi bili fantje v ponedeljek še prišli o pravem času v Ljubljano; če pa ne, naj bi se taki ojstro tam kaznovali. Eden izmed teh, ki je zdaj mrtev, je bil že v petek 5. t. m. v Ljubljani; čemu so ga neki še domu pustili?

Iz te prežalostne dogodbe se vidi, kako pijača marsikterega nesrečnega stori takrat, kadar gredo fantje k vojaščin in kako previdno naj bi se ravnalo o taki priliki; pa kdo bo mlademu svetu dandanes kaj dopovedal?

Iz Šentjerneja na Dolenjskem 7. julija. Naša vas je lepa, gotovo najlepših ena na Dolenjskem, poslopja večidel zala, vsakemu tujcu všeč. Le eno poslopje je, ki kazí vas, in sicer tako, ki je navadno po drugih krajih vasem za kinč, namreč šolsko

poslopje. Skoro vsako selo, če le šolo ima, ima lepšo. Od zunaj je ta hiša podobna zanemarjeni hiši kakega kmeta na Ogerskem; kaj pa še le znotraj! To so ti ozke in nizke sobe, da se vsakemu smilijo ne le otroci, ampak tudi učitelji. Vroče in soparno je poleti in pozimi, ker so sobe skoro vedno napolnjene otrok — zavoljo obširnosti fare. Vrh tega hodijo otroci svojo potrebo opravljati na pokopališče, tik katerega stoji poslopje. Take kolibe bi se za šolo sramovala vsaka še tako uboga vas, le bogata šentjernejska se je ne sramuje. Po več krajih so bili prebivalci prisiljeni, napraviti za šolo primerne prostore, zakaj se pa pri nas to ne zgodi? Kdo je temu kriv?

„Gotovo duhovščina, ki ne mara za sedanjost šole,“ se bo kdo oglasil izza kota. Teda počasi! Ravno gospod župnik je že večkrat opozoril okrajnega glavarja gosp. Schönwettera, naj bi se on usmilil učiteljev in otrok ter ukazal zidati poslopje za šolo na bolj primernem kraju, ki je za to že odločen na koncu vasi, kjer tudi vedno memo drdajoči vozovi in drug cestni ropot ne bo motil poduka. Ali kaj je storil za napredek šole tako vneti gospod okrajni glavar? Šel je in je ukazal občini prestaviti pokopališče iz vasi kam drugam. Občani se temu ustavljajo, ker je po fari še troje drugih pokopališč in se tukaj komaj do sedem ljudi na leto pokoplje. Ta reč še ni rešena, ne vemo tudi, kako bo. Le to vemo, da o zidanki novega šolskega poslopja se še čisto nič ne sliši, kar je tem bolj čudno, ker je okrajni glavar gosp. Schönwetter v marsikaterem kraju, kjer morda ni bilo tako potrebna, občinam zidanje šol naukazal. Ali ni nobene pripomoči, da bi se tudi pri nas kaj takega zgodilo?

Iz Semiča 6. julija. Naj mi bo, če tudi že malo pozno, dovoljeno popisati ob kratkem slovesnost, ki se je pretekli mesec godila pri nas. Ljudstvo je vrelo praznično oblečeno od vseh strani sem, ves Semič je bil v zeleni in narodnih zastavah, velikanska nad tri sežnje dolga je celó vihrala vrh zvonika, kamor jo je pogumen Semičan radovoljno nesel in privezal. Gibanje je bilo živahno, kakor na taboru, in vse je zrló v zvonik. Kaj je bil povod temu prazniku?

Dobili smo nov véliki zvon, 50 centov težak, z glasom A. Ko je zagnan odprl svoja mogočna usta, je vse strmelo nad takim glasom, to je bobnenje, kakor ga ni od Ljubljane do Karlovca. Zvon je res krasen nič manj po glasu, kakor po unanji obliki, in mojstru Hilzerju iz Dunajskega Novega mesta na vso čast. Z ostalimi starimi se prav lepo vjema, tako da imamo akord A—D—Fis—A. Zvonjenje je kakor v kaki katedrali, lahko je vsa fara ponosna ná-nj. Zato mislim jaz, da, kdor koli je naročil zvonove posamezne ali vbrano zvonjenje pri J. Hilzerju v Dunajskem Novem mestu, mi bo pritrtil, da se ni opekel, kakor kje drugej. — To omeniti sem si štel v dolžnost zdaj, ko se dobro blago že samo hvali.

Domače novice.

V Ljubljani, 11. julija.

(Veče ponemčevanje) šolsko se ima pričeti v Tržiču, kakor „Tagblatt“ iz deželnega šolskega sveta vesel poroča, že s prihodnjim letom. Kakor tudi omenjeni list iz Bohinja piše, našel se je v gorovji pod Bačo 2. t. m. umorjen gojzdni čuvaj Sodija in ovadil se neki tudi umorilec ujevov V. Rožman z Raven nad Bistrico.

(Vpišje) domačih in vnanjih vojakov, ki se zbirajo na odhod proti jugu, od dne do dne narašča. — Izmed dveh unkrat omenjenih osmošolcev je eden pri zopetnem vojaškem preiskavanju spoznan bil preslaboten in izpuščen. Od bogoslovcev klicanih je bilo doslej sedem, in dva prihodnja novomašnika gg. Dolenc in Malenšek po milosti cesarjevi sproščena. — Na učiteljskih pripravnicah so godne preskušnje bile že ta teden.

(„Brenčeljna“ 12. št.), ki je bila razposlana naročnikom v začetku tega tedna, je polna zabavljivega gradiva. V podobni kaže, kako zdaj vendar marširamo v Bosno. Ker se prične ravno zdaj druga polovica leta, si ga lahko omisli vsak, ki ga še dozda nima; do konca leta veljá 1 gld. 50 kr.

Razne reči.

— Prst Božji. Na Českem je god sv. Janeza Nepomučana deželnega patrona zapovedan praznik. V neki občini pri Lokte je neki kmet oral ta dan med službo božjo. Svarijo ga, zakaj toliki praznik tako oskrunja. Hladno odgovori na to: „I kaj, vsaj gospod (pan) Bog spi.“ Pri teh besedah obidejo ga medlevice, da ga peljejo domu, polože na posteljo, in ta orater spi še dosedaj, ni se še prebudil, dasi štejemo danš že 27. junija. Povem pa, da ta reč ni izmišljena, ampak resnična dogodba. Tako piše nekdo v „Čecha“ X, 149 z dežele, in vredništvo je temu pristavilo opazko: „Mi celó ne dvomimo o njeni resničnosti, kajti tisuč — in tisučkrat je dokazano, da kdorkoli s sv. Janezom kaj počne, vselej slabo izhaja. — Njegov god je 16. maja. — Enak prigodek pripoveduje „Čech“ št. 150 iz Bruselja, da so zadnje pustne dni napravili ondi maškarado in da je neko ženstvo predstavljalo se ve da zaničljivo po svoje čudežno Mater Božjo Lourdsko v obleki, v kakoršni se je le ta prikazovala; ali — kazen je sledila koj za petami. Še tisto noč je veselo, komaj 19 let staro dekle umrlo nagle smrti. Z Bogom se ne norčuje.

Poslanica.

Pisatelj sestavkov v Novicah: „Ali so kamniti tabernakeljni dobri ali ne“, zašel je na jako nevarno, ledeno pot, na kateri se opira tudi na neresnične dokaze. Tako se je zaletel tudi na kamenite tabernakeljne, kakoršni se nahajajo po vsih Vipavskih cerkvah in trdi, da sta dva tabernakeljna nekje v Vipavi jako mokrotna, ker sta kamenita. — Osemnajst let vže biva v Vipavi in okolici Vipavske, dobro poznam vse cerkve in vse tabernakeljne, z vsimi duhovniki Vipavske dekanije občujem pogosto a dosedaj nisem vidil niti slišal pritožbe, da bi se poobesile, sprijemale, ali kakor si že bodi pokvarile sv. hostije hranjene v kamnitem tabernakeljnu, da se je le skrbelo za renoviranje sv. hostij v postavnem času; kameniti tabernakeljni služijo nam izvrstno dobro in so kinč tukajšnjih cerkva. Proti trditvi pisateljevi dostavim še to le opazko: V Črnem vrhu nad Idrijo je zaradi visoke lege med gorami zeló mokrotno podnebje. Prigodilo se je že, da se je sv. hostija izpostavljena v monštranci popolnoma poobesila, a nikdar nisem zapazil, da bi bile sv. hostije hranjene v tabernakeljnu trpele kako škodo od vlažnosti in tabernakelj je kamenit! — Z nekakim začudenjem a tudi z nevoljo čitali smo navedeni sestavek ter obžalujemo, da naše poštene Novice takim bedarijam predale svoje odpirajo.

Matija Erjavec, podžupnik.

Telegrafične denarne cent 10. julija.

Papirna renta 65.45 — Srebrna renta 67.35 — Zlata renta 76. — 1860letno državno posojilo 114.50 Bankine akcije 841 — Kreditne akcije 263.25 — London 116. — Srebrno 101.40. — Cos. hr. cekini 5.52. — 20-frankov 9.30.

Pivo v steklenicah (buteljah)

(marenno izvožno, Märzen - Export)

iz pivarne (1)

bratov Kozler-jevih

v Ljubljani

se pošilja v zabojih od 25 steklenic višje.

Naročila na pivo v sodih in steklenicah se izvršujejo naravnost v pivarni, ali v njenih zalogah z ledenicami: v Trstu pri g. G. G. Toriser-ju, zeleni hrib (Monte verde), Corso št. 43-45; v Zagrebu pri g. Mat. Rankel-u, Preradiceve ulice št. 512; v Celji pri g. Ant. Prixner-ju, Hotel Elefant, okrožne ulice (Ringstrasse) št. 32; v Trbižu pri g. Leonhardu Hyrenbach-u; v Kranji pri g. Franc Dolenc-u, trgovcu; v Ljubljani pa še pri g. Peter Lasnik-u, trgovcu.

Prihodnjo soboto 13. julija se bodo na dvorišču gostilne „Stadt Wien“

stare postelje, omare itd.

v sredo potem 17. julija pa na dvorišču nekdanje gostilne „zur Schmalle“ ostanki porde hiše, kakor

vrata, okna itd.

po javni dražbi prodajale.

Začetek obekrati ob 9. uri zjutraj.

Kranjska stavbena družba.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. Hananil, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in

2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (18)

Prečastiti duhovščini

in

vsim cerkvenim predstojnikom

priporočam podpisana svojo bogato zalogo mnogovrstnega blaga za vsakoršno cerkveno obleko, ter tudi izdelane mašne plašče, pluvijale in dalmatike; bandera, baldahine in bandrčeka pred sv. Rešnjim Telesom. Dalje imam v zalogi blago in izdelane cerkvene perilo, kakor albe, ko-retilje, korporale in raznovrstne rutice. Staro cerkveno robo jemljem tudi v zameno ali v popravo in predelovanje, kakor kdo želi; sprejemljem ravno tako vsa dotična vezanja.

Imam tudi v zalogi pozlačene oltarne šopke, svetilnice, križe, svečnike itd.

Z veselo sprejemljem ter vestno izvršujem vsako dotično naročilo in sicer ročno in pošteno, kolikor mogoče po najnižji ceni.

Ana Hofbauer,

(1) pred mostom.